

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การระงับข้อพิพาททางธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์โดยวิธี
อนุญาโตตุลาการออนไลน์
ชื่อผู้เขียน : นายรณชัย ลักสะวารี
ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา : 2546

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. รองศาสตราจารย์รล เล็งวิทยา ประธานกรรมการ
2. นายวิชัย อริยะนันทกะ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาถึงลักษณะของธุรกรรมทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (2) เพื่อศึกษาถึงปัญหาการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับธุรกรรมทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (3) เพื่อศึกษาถึงการนำวิธีอนุญาโตตุลาการออนไลน์มาใช้ในการแก้ปัญหาของการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับธุรกรรมทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จากการศึกษาพบว่า ในการระงับข้อพิพาททางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งคู่พิพาททำธุรกรรมกันโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่ว่าจะเป็นเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือการสื่อสารข้อมูลผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ในการทำธุรกรรมทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยปกติคู่สัญญาอาจไม่ได้อยู่ในประเทศเดียวกัน หากเกิดข้อพิพาทเกี่ยวกับธุรกรรมทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ การเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นก็จะทำได้ยาก เนื่องจากข้อพิพาทที่เกิดขึ้นมีลักษณะระหว่างประเทศ การที่จะให้คู่สัญญาไปดำเนินการฟ้องร้องคดีในศาลในประเทศที่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนา หรือมีสถานที่ทำการงานย่อมเป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย หากคู่สัญญาจะฟ้องร้องคดีต่อศาลในประเทศของตน คำพิพากษาของศาลในประเทศนั้นก็ไม้อาจนำไปบังคับในประเทศอื่นได้ แต่หากมีการดำเนินการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการแล้ว คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการก็อาจนำไปบังคับในต่างประเทศได้โดยอาศัยอนุสัญญากรุงนิววยอร์กว่าด้วยการยอมรับนับถือและ

การบังคับใช้คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ ค.ศ. 1958 ซึ่งปัจจุบันมีประเทศภาคีถึง 133 ประเทศ ทั้งนี้ กระบวนการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับธุรกรรมทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ก็ควรจะต้องมีลักษณะที่สะดวกแก่คู่พิพาททั้งสองฝ่ายในการที่จะเข้ามาต่อสู้คดี และเปิดโอกาสให้คู่พิพาทสามารถนำเสนอพยานหลักฐานพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้อย่างเต็มที่ เพื่อให้ข้อพิพาทเกี่ยวกับธุรกรรมทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สามารถระงับไปได้ด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม อีกทั้งประหยัดค่าใช้จ่ายจึงควรมีการสร้างระบบการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับธุรกรรมทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์โดยวิธีอนุญาโตตุลาการออนไลน์ขึ้น ประกอบกับมีสถาบันอนุญาโตตุลาการที่ดำเนินการเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ มีบุคลากร มีความเชี่ยวชาญ ในเรื่องของการดำเนินการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ ในการสร้างระบบอนุญาโตตุลาการออนไลน์ จึงควรมีลักษณะเป็นอนุญาโตตุลาการโดยสถาบัน (Institutional Arbitration) และศึกษาถึงหลักการต่าง ๆ ในการสร้างระบบอนุญาโตตุลาการออนไลน์ กล่าวคือ

1. ความตกลงในการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการออนไลน์
2. กฎหมายที่ใช้บังคับแก่การดำเนินกระบวนการพิจารณาตัดสินชี้ขาด
3. การเริ่มต้นกระบวนการอนุญาโตตุลาการออนไลน์ ซึ่งประกอบด้วยคำเสนอข้อพิพาท คำคัดค้าน และการส่งเอกสารและคำคู่ความ
4. คณะอนุญาโตตุลาการ ซึ่งประกอบด้วยจำนวนอนุญาโตตุลาการ การแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการ และการคัดค้านอนุญาโตตุลาการ
5. วิธีพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการออนไลน์ ซึ่งประกอบด้วยการปฏิบัติต่อคู่พิพาทโดยเท่าเทียมกัน ภาษาที่ใช้ในการดำเนินกระบวนการพิจารณา การสืบพยานและการพิจารณาคดีโดยขาดนัด
6. คำชี้ขาด และการสิ้นสุดกระบวนการพิจารณา ซึ่งประกอบด้วยการลงมติทำคำชี้ขาด แบบและเนื้อหาของคำชี้ขาด การแก้ไข คัดความและทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม และการยุติกระบวนการพิจารณา

7. การยอมรับและบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการออนไลน์

8. ค่าธรรมเนียมและค่าปฎิการอนุญาโตตุลาการออนไลน์

นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้เสนอแนะในส่วนค่าปฎิการอนุญาโตตุลาการ ประเภทของข้อพิพาทที่เหมาะสมจะเข้าสู่กระบวนการอนุญาโตตุลาการออนไลน์ และแนวทางในการกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการออนไลน์ด้วย

Thesis Title : Dispute Resolution on Electronic Commerce by
Arbitration Online

Student's Name : Mr. Ronnachai Lucksavaree

Degree Sought : Master of Laws

Academic Year : 2003

Advisory Committee :

1. Assoc. Prof. Jaran Lengwittaya Chairperson

2. Mr. Vichai Ariyanantaka

This thesis is prepared with the following objectives: (1) to study characteristics of electronic commerce transactions; (2) to study problems relating to dispute resolution on electronic commerce transactions; and (3) to study the use of online arbitration as a means of dispute resolution for electronic commerce transactions. Studies indicate that the dispute resolution relating to electronic commerce transactions, whether the transactions are made between the disputing parties on the internet or on other electronic medium, typically parties to the transactions are not in the same country. Therefore, if a dispute arises relating to electronic commerce transaction, remedies will be difficult as the dispute is transnational in nature.

It would be costly for one disputing party to file a claim in the country of domicile of another disputing party or the jurisdiction where that other

disputing party has place of business. On the other hand, if a disputing party files a claim in its home jurisdiction, a judgment may not be enforceable in other countries. After arbitration proceedings, arbitration ruling may be enforceable in foreign countries by virtue of the (New York Convention on Enforcement of Foreign Arbitration of 1958) which, at present, comprises 133 member countries.

Process of dispute resolution relating to electronic commerce transactions should be convenient to both disputing parties in presenting their defenses and provide opportunity for the disputing parties to fully present witnesses, evidence and testimonies, in order for the dispute to be resolved quickly, fairly and economically. To serve these objectives, an on-line arbitration process should be established as a means of dispute resolution for electronic commerce transactions. In this connection, there should also be an arbitration institution with personnel with arbitration expertise to administer arbitration process. The on-line arbitration process should therefore be an institutional form of arbitration.

Various principals relating to the establishment of on-line arbitration process will also be studied including:

1. agreement to resolve disputes through online arbitration
2. law governing the arbitration proceedings
3. initiation of online arbitration proceedings including filing arbitration claim, defense and delivery of documents and pleadings

4. arbitral tribunal, number of arbitrators, appointment of arbitrators and challenge of arbitrators

5. online arbitral proceedings, equal treatment of the parties, language of arbitral proceedings, evidence taking and *ex parte* proceedings

6. the award, the termination of arbitral proceedings, the deliberation of the award, form and substance of the award, amendments, explanations, and additional award, and the termination of the proceedings

7. the recognition and enforcement of online arbitral award

8. fees and remuneration relating to online arbitration

Moreover, the author has made suggestions regarding remuneration for arbitrators, types of disputes which are appropriate for online arbitration proceedings, and guidelines relating to online arbitration rules.